

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН
України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ ПІДГОТОВЧОГО,
1-4 КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ ДЛЯ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДІТЕЙ**

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО
Підготовчий, 1-4 класи**

Укладач: Дмитрієва І.В., д. пед. наук, професор,
зав. кафедри методик корекційного навчання
Донбаського державного педагогічного університету

Київ - 2014

Підготовчий клас

ПЕРШІ КРОКИ У СВІТ ОБРАЗОТОРЧОГО МИСТЕЦВА

35 годин (1 година на тиждень)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Пропедевтичний період	10
2	Декоративне малювання	8
3	Малювання з натури	9
4	Тематичне малювання	5
5	Резерв	3
6	Усього	35

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1.	2.	3.
ПРОПЕДЕВТИЧНИЙ ПЕРІОД - Бесіда “Світ мистецтва навколо нас”. Початкове ознайомлення з діяльністю художників: створенням картин, книжок, предметів домашнього вжитку. - Елементарне ознайомлення з простими геометричними формами (трикутник, чотирикутник, коло). Ігрові графічні вправи, що включають зображення предметів різної форми та розміру. - Елементарне ознайомлення з видами ліній. Ігрові графічні вправи з малювання різних видів ліній: прямі вертикальні лінії: “високі стовпи”,	Учень (учениця): <i>виявляє</i> інтерес до образотворчої діяльності; <i>розпізнає і показує</i> (*за допомогою вчителя): - прості геометричні форми; - види ліній; - основні кольори; - основні художні матеріали, інструменти; - середину, верхній, нижній, правий і лівий край на площині аркуша паперу та робочого столу;	Сенсомоторний розвиток вчити: - спрямовувати увагу на вчителя; - орієнтуватися в класі, на площині робочого столу, аркуша паперу; - диференційовано рухати пальцями і кистю руки під час виконання практично-образотворчих завдань; розвивати: - зорово-просторове сприймання; - тактильні й кінестетичні відчуття;

“паркан”, “ниточки до повітряних кульок”; прямі горизонтальні лінії: “доріжки”, “кольорові мотузочки”; похилі лінії: “йде косий дощ”, “зубці пилки”, “високі гори”; хвилясті лінії: “дим йде”, “хвиля”, “звивисті струмки”; замкнуті кругові лінії: “ми клубочки намотаємо”, “повітряні кульки”, “різнобарвне колесо”, “кольорові м'ячі”. ● Пропедевтичне ознайомлення (жовтий, червоний, синій) та похідними (жовто-гарячий, зелений, фіолетовий) кольорами. ● Розрізнення предметів за формою, розміром і кольором. Малювання за допомогою шаблонів предметів простої геометричної форми і розфарбовування їх із дотриманням контуру. Малювання від руки декількох предметів простої геометричної форми. ● Елементарне створення форми з ліній. Малювання за опорними точками знайомих предметів. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “М'ячик”, “Яблуко”, “Сонце”, “Яблучка”, “Колесо”, “Рамка”, “Віконце”, “Коробка”, “Різнобарвні кульки – великі і маленькі”, “Різнобарвні м'ячі – великі і маленькі”, “Ялинки – високі і низькі”, “Портфель”, “Альбом”, “Дах будинку”, “Висока гора”, “Морква”, “Полуниця”, “Будинок”, “Дерево”, “Кораблик”, “Східці”, “Квітка”, “Ялинки – високі і низькі” тощо. Матеріали та техніка виконання (на вибір):	має елементарне уявлення про: – правила безпечного користування основними художніми засобами; – правила організації робочого місця; – послідовність роботи над малюнком (*під контролем учителя); визначає (*за допомогою вчителя): – форму, забарвлення, розмір предмета обстеження; – різницю за розміром між двома предметами однакової форми; – різницю за кольором між двома предметами різної форми та розміру; уміє на елементарному рівні (*за допомогою вчителя): – проводити по контуру прямі, хвилясті, замкнуті лінії; – користуватися трафаретами, шаблонами, опорними точками під час малювання; – відтворювати зображення простих предметів за поетапним зразком; – розфарбовувати зображення, намагаючись додержувати контури окремих елементів.	– дрібну моторику рук. Пізнавальний розвиток вчити: - групувати предмети однакового кольору, форми, розміру; - порівнювати два предмети за кольором, формою розміром; - класифікувати предмети; розвивати мисленнєві операції аналізу, порівняння, класифікації. Мовленнєвий розвиток вчити коментувати свої дії в процесі аналізу предметів зображення. Особистісно-естетичний розвиток формувати: – інтерес до художньо-образотворчої діяльності; – організаційні уміння в навчально-практичній діяльності.
--	---	--

– кольорові олівці, фломастери, кулькові ручки, крейди тощо; – графічні техніки.		
ДЕКОРАТИВНЕ МАЛЮВАННЯ • Розглядання предметів декоративно-ужиткового мистецтва. Бесіда “Мистецькі вироби у побуті”. Початкові уявлення про узор та орнамент. • Елементарне ознайомлення з елементами геометричного орнаменту. Зображення геометричного орнаменту зі зразка за допомогою опорних точок. • Елементарне ознайомлення з основами прикрашання груп предметів (посуд, предмети побуту тощо). Зображення візерунка у колі (коло – готова форма). • Прикрашання простим узором предметів побуту. Малювання візерунка із геометричних елементів в смузі. • Елементарне ознайомлення з елементами рослинного орнаменту. Малювання в смузі візерунка з рослинних елементів, які повторюються. • Елементарне ознайомлення з основами прикрашання простих геометричних форм елементами орнаменту. Створення святкового візерунка. • Елементарне ознайомлення з основами декорування предметів. Малювання в смузі візерунка з рослинних елементів. • Колір як елемент декору. Кольорове рішення орнаментів у предметах декоративно-ужиткового	Учень (учениця): виявляє інтерес до образотворчої діяльності; має елементарне уявлення (*без засвоєння термінології) про: – узор та орнамент; – основи декоративного прикрашання предметів; визначає (*за допомогою вчителя) структуру візерунка (повторення, чергування елементів); уміє на елементарному рівні (*за допомогою вчителя): – користуватися трафаретами-мірками; – передавати за зразком будову найпростішого орнаменту з рослинних та геометричних форм в готовій геометричній формі; – під час розфарбовування використовувати два кольори; – зафарбовувати елементи орнаменту, намагаючись додержувати контури. дотримується (*під контролем учителя): – правил безпечного користування основними художніми та матеріалами та інструментами;	Сенсомоторний розвиток вчити: – спрямовувати увагу на вчителя та слухати його; – наслідувати дії вчителя; – орієнтуватися на площині аркуша паперу чи в готовій геометричній формі; – координувати рухи пальців і кисті руки під час виконання декоративно-образотворчих завдань; – користуватися основними художніми матеріалами під час декоративного малювання; формувати: – перцептивні дії; – цілісність сприймання; – графічні навички. Пізнавальний розвиток вчити: – визначати структурні елементи орнаменту; – порівнювати елементи орнаменту між собою за формою та кольором; розвивати наочно-дійове та наочно-образне мислення на основі визначення структури орнаменту, порівняння декоративного зображення зі зразком.

мистецтва. . Створення декоративної композиції. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “Прикрашаємо тарель”, “Веселий візерунок”, “Візерунок для килимка”, “Новорічний візерунок (гілочки ялинки)”, “Візерунок для листівки до Дня 8 Березня”, “Прикрашаємо рушник”, “Різнокольорові стрічки” тощо. Матеріали та техніка виконання (на вибір): - кольорові олівці, фломастери, кулькові ручки, крейди тощо; - графічні техніки.	– правил організації робочого місця.	Мовленнєвий розвиток вчити описувати основний зміст декоративного зображення (на конкретних прикладах); розвивати регулюючу функцію мовлення (відтворення інструкції вчителя та виконання його словесних вказівок). Особистісно-естетичний розвиток формувати: – інтерес до предметів декоративно-ужиткового мистецтва; – дисциплінованість у навчально-практичній діяльності.
МАЛЮВАННЯ З НАТУРИ • Елементарне ознайомлення з правилами вибору положення аркуша паперу залежно від форми предмета (об’єкта) зображення. • Початкове обстеження форми предмета, порівняння її з еталоном форми (коло, чотирикутник, трикутник тощо). • Встановлення взаємозв’язку основної форми та її частин. • Елементарне ознайомлення з величиною предмета. Порівняння знайомих предметів між собою за величиною (великий, маленький тощо). • Елементарне ознайомлення з можливостями кольору. Порівняння знайомих предметів за кольором.	Учень (учениця): виявляє інтерес до образотворчої діяльності; визначає (*за допомогою вчителя): – основні особливості наочно сприйнятого матеріалу: форму, розмір, забарвлення; – середину, верхній, нижній, правий і лівий краї на площині аркуша паперу; – основну частину предмета зображення; порівнює (*за допомогою вчителя): - форму предмета з еталонною формою;	Сенсомоторний розвиток вчити: – спрямовувати увагу на вчителя та слухати його; – наслідувати дії вчителя; – орієнтуватися на площині аркуша паперу; – координувати рухи пальців і кисті руки під час виконання художньо-образотворчих завдань; – користуватися основними художніми матеріалами під час малювання з натури; розвивати: – зорове, тактильне сприймання на основі формування дій обстеження

- Зображення простих за формою предметів за допомогою шаблонів. - Елементарне створення образу засобами ліній та кольору. - Обстеження розміру, форми та кольору предметів, їх порівняння. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): “М’яч”, “Повітряні кульки”, Зимові речі ((шарф і в’язана шапочка)”, “Світлофор”, “Намисто”, “Прикраси для ялинки”, “Гілочка з бруньками”, “Прапорець”, “Кульбаба”, “Одяг для ляльок”, “Улюблена іграшка” тощо. Матеріали та техніка виконання (на вибір): - кольорові олівці, фломастери, кулькові ручки, крейди тощо; - графічні техніки.	- знайомі предмети за величиною, формою, кольором; має елементарне уявлення про: – послідовність роботи над малюнком (*під контролем учителя); уміє на елементарному рівні (*за допомогою вчителя): – за зразком передавати в малюнку основні характерні риси предмету зображення; – за допомогою ліній та кольору зображувати предмети простої форми; – розфарбовувати зображення, намагаючись додержувати контури окремих елементів. дотримується (*під контролем учителя): – правил безпечного користування основними художніми та матеріалами та інструментами; – правил організації робочого місця.	предметів та об’єктів навколишньої дійсності; – просторове орієнтування на площині аркуша паперу; – диференційовані рухи пальців і кисті руки; – графічні дії. Пізнавальний розвиток вчити визначати основні особливості наочно сприйнятого матеріалу; розвивати наочно-дійове та наочно-образне мислення на основі аналізу сприйнятого матеріалу, порівняння його форми, кольору та розміру за подібністю і відмінністю. Мовленнєвий розвиток вчити описувати предмет (об’єкт) зображення за формою, забарвленням, розміром (на конкретних прикладах); розвивати регулюючу функцію мовлення (відтворення інструкції вчителя та виконання його словесних вказівок). Особистісно-естетичний розвиток розвивати: – інтерес до образотворчого мистецтва; – дисциплінованість та уважність у навчально-практичній діяльності.
--	---	---

ТЕМАТИЧНЕ МАЛЮВАННЯ • Елементарне ознайомлення з розташуванням предметів у просторі. Розміщення елементів зображення з дотриманням їх просторового взаєморозташування (вгорі, внизу, справа, зліва, всередині, поряд). • Порівняння розмірів форм та їх складових частин. • Розмаїття кольорів. Ознайомлення з багатством барв у навколишній дійсності. • Кольори природи (кольори пір року - зима, весна, літо, осінь). • Створення виразного образу графічними засобами. Орієнтовні тематичні завдання (на вибір): ““Небо і земля”, “Хмари і дощик”, “Зустріч сніговика у лісі”, “Рукавичка” (ілюстрація до казки)”, “Весна прийшла”, “Сонечко ласкаве землю зігріває”. Матеріали та техніка виконання (на вибір): - кольорові олівці, фломастери, кулькові ручки, крейди тощо; - графічні техніки.	Учень (учениця): виявляє позитивний інтерес до образотворчої мистецтва та образотворчої діяльності; розпізнає та називає (*за допомогою вчителя, без засвоєння відповідної термінології) : – в художніх творах (або репродукціях) зображення знайомих предметів, об’єктів, явищ, тварин, рослин; – основні особливості зображуваних предметів та об’єктів; – середину, верхній, нижній, правий і лівий краї на площині аркуша паперу; – основні художні матеріали; намагається (*за допомогою вчителя): – користуватися основним правилом вибору положення аркуша паперу відповідно до форми і розмірів зображуваних предметів (об’єктів) чи структури сюжету; – дотримуватися певної послідовності під час відтворення тематичного матеріалу; порівнює (*за допомогою вчителя): – предмети між собою за величиною, формою, кольором, взаємним розташуванням; уміє на елементарному рівні (*за	Сенсомоторний розвиток вчити: – спрямовувати увагу на вчителя та слухати його; – орієнтуватися на площині аркуша паперу; – координувати рухи пальців і кисті руки під час виконання графічно-образотворчих завдань; – користуватися основними художніми матеріалами під час малювання; розвивати: – зорово-рухові координації; – просторове орієнтування; – цілісність сприймання. Пізнавальний розвиток вчити: – називати знайомі зображення предметів та об’єктів; – визначати основні особливості зображуваних предметів та об’єктів; – порівнювати предмети за величиною, формою, кольором, взаємним розташуванням; розвивати наочно-дійове та наочно-образне мислення на основі аналізу істотних ознак предметів, об’єктів, явищ навколишньої дійсності. Мовленнєвий розвиток
--	---	--

	допомогою вчителя): – орієнтуватися на площині аркуша паперу: знаходити середину, верхній, нижній, правий і лівий краї; – розташовувати зображення нескладних предметів та об'єктів на аркуші, передаючи елементи просторових відношень (вгорі, внизу, поруч, біля); – посилено відтворювати розмір та форму предметів і їх частин; – вибирати кольори залежно від змісту зображення. дотримується: – правил користування основними художніми матеріалами; – правил організації робочого місця.	вчити описувати сюжет, зображувати предмети та об'єкти за основними ознаками; розвивати усне мовлення шляхом збагачення словникового запасу відповідною лексикою. Особистісно-естетичний розвиток розвивати: - позитивне ставлення до проявів прекрасного в оточуючій дійсності, предметному світі, творах візуального мистецтва; - дисциплінованість та охайність у навчально-практичній діяльності.
--	--	--